ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№10(1)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 582 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
• Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)
Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
• Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Raqamli oliy ta'lim boshqaruvida kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning tashkiliy pedagogik mexanizmi 10
Mamatova Xilola Muxiddinovna

Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari: tizimli tahlil va strategik yondashuvlar 14
Zamira Nishanova

Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot va ijodiy faoliyat orqali o'zini namoyon etish ko'nikmalarini shakllantirish 17
Abdug'afforova Navbahoroy Botirjon qizi

Raqamli sivilizatsiya davrida oliy ta'limda axborot-analitik kompetensiyani shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari 22
Oybek Davlatov

Maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda o'yin texnologiyalarining ahamiyati 27
Bekmuhamedova Muhlisa Abdusattarovna

Jaloliddin Rumiy asarlarida komil inson va shaxsiy kamolot masalalari 33
Qodirova Madina Odiljon qizi

Interfaol ta'lim texnologiyalari asosida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari 37
Ergasheva Shaxnoza Baxtiyor qizi

Rhythmic Gymnastics: a Harmony of Art and Sport 42
Hurshida Murzoyeva

Sport to'garaklari mashg'ulotlarining talaba-yoshlar jismoniy rivojlanishiga ta'siri 46
Jabborova Sevara Asroqul qizi

Inklyuziv ta'lim sub'yektlari hamkorligini boshqarishning innovatsion pedagogik mexanizmlari 51
Kuranboyeva Ozoda Xakimovna

Maktabdan tashqari ta'lim muhitining o'quvchilar ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi pedagogik omillari 57
Mexriniso Nosirova

Yangi O'zbekistonda maktabgacha va maktab ta'limi tizimi uchun zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashning rivojlanish istiqbollari 61
Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi

Integrating Culture in Language Teaching and Developing Intercultural Tolerance: Pedagogical Approaches and Classroom Implications 65
Tairova Ruzakhon Umidbek qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida darsga ijobiy munosabatlarni shakllantirish va rivojlantirish texnologiyalari 71
Tursunbayeva Yulduz

Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv ta'lim muhitining pedagogik-psixologik nazariy asoslari 75
Xakimov Utkirbek Ilhomjon o'g'li

O'zbek xalq cholg'ulari orkestri ijrochiligi san'atining rivojlanish tarixi va uning pedagogik ta'limdagi o'rni ... 79
Miskinova Sabina Ziyadxon qizi

Преодоление узбекско-русской лингвокультурной интерференции при текстопорождении студентов-филологов: методический аспект 85
Тахирова Маъсуда Абдужаббор кизи

Инновационные методы преподавания русского языка в вузах Узбекистана: развитие коммуникативной и речевой компетенции учащихся 91
Шокаримова Камола Абдуллаевна

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari....98
Yakubjonov Xasan Qahramonovich

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari 103
Umarov Xusniddin Egamboyevich

Sport maktabi o'quvchilarida yengil atletika intervalli mashg'ulotlari yordamida chidamlilikni oshirish 107
Shuxrat Xudoyberdiyev Mamayusupovich, Abduqahhorov Nuriddin Xabibulloyevich

O'zbek va jahon adabiyoti matnlarini qiyosiy tahlil qilishda sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasining o'rni 112
Sodikova Makhliyo

Milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan harbiy tarbiya metodlari 117
A'zamov Inom Salimjonovich

Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilar bilan ishlashda STEAM yondashuvidan foydalanish metodikasini takomillashtirish 121
Abidjanova Vasila To'lkinovna

Kommunikativ topshiriqlar asosida ingliz tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantirishning metodik imkoniyatlari 129
Prenova Gulsara Barlikbayevna

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik nutqiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari 134
Meyliqulova Manzura Abdullayevna

Kasbiy ta'lim sifatini boshqarishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish 138
Ne'matova Zarina Furqat qizi

Kimyoning asosiy tushuncha va qonunlarini aksiomatik asosda talqin qilishning ilmiy-pedagogik ahamiyati 141
Kamolova Nargiza Ibragimovna

Моделирование процесса формирования патриотизма у курсантов на основе культурного наследия казахской и узбекской интеллигенции 147
Малдыбаев Куандик Бекбауович

Bo'lajak tarjimonlarda mumtoz asarlardagi leksik-frazeologik birliklarni tarjima qilish kompetensiyasini shakllantirish ("Firdavs ul-iqbol" asari misolida) 152
Borasulova Dilnoza Dilmurodjon qizi

WHY I+1 is Not the ZPD: Reassessing Input-Based and Sociocultural Accounts of EFL Development 155
Sattarova Zulxumor Nodirbek kizi

Лингвометодическая компетенция учителя русского языка: генезис понятия и структура в современной педагогической науке 159
Икрамова Мунира Маруфжановна

Kasbiy axloq va pedagogik madaniyat masalasini tadqiq etishda ilmiy tadqiqot metodlarining o'rni va vazifalari 163
Kazakov Shavkat Norqobilovich

Kichik maktab yoshidagi bolalar nutq faoliyatida ijtimoiy muhitning psixologik roli 168
Shadiyev Feruz Djaxonovich

Intellektida nuqsoni bo'lgan kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning so'z boyligini boyitishda o'yin texnologiyasidan foydalanish 173
Xolmuxamedova Zilola Azimovna

PIRLS xalqaro baholash dasturida matn bilan ishlashning asosiy turlari va ularni boshlang'ich ta'limda qo'llash metodikasi 178
Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna

Ona tili ta'limida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish 183
Toshmatova Yulduz Olloqulovna

Kompetentlikka asoslangan ta'limda pedagogning kasbiy madaniyatining o'rni 190
Xojamov Ilhomjon Rahmonaliyevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich ta'limda darslik va o'quv lug'atlari integratsiyasi asosida o'quvchilarning lingvistik-kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish 195
Ergasheva Tuyg'unoy Shavkatjon qizi

Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining raqamli-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning integrativ-metodik modelini takomillashtirish 201
Ataboyeva Muxlisa Azimjon qizi

Raqamli ta'lim nazariyasi va metodikasi asosida oliy ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyatini takomillashtirish 209
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Safarov Azamat Rasul o'g'li

Inklyuziv ta'limda o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos pedagogik yondashuvlarni tashkil etish 214
Avazova Ozoda Ashurali qizi

Integrativ yondashuv asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari ... 219
Abdusabirova Laylo Azizjon qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining imloviy savodxonligini oshirish usullari 224
Ashurova Zilolaxon Baxodir qizi

Boshlang'ich ta'limda Jeopardylabs platformasi asosidagi o'yin-topshiriqlarnig dars samarodorligidagi ahamiyati 229
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna

Tasviriy san'at talabalarida perseptiv qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari 233
Bazarova Muyassarxon Maxamadyusubovna

What Trainee English Teachers Notice in AI-Generated Assessment Tools: Fault Detection in Two Tesol Cohorts 238
Dildora Kdirbayeva

Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kometensiyasini rivojlantirish mexanizmi 246
Ergasheva Ma'mura Suyunovna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ilk qadam" milliy o'quv dasturi asosida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashning pedagogik asoslari 250
Ergasheva Umrinisso Komilovna

Aqli zaif bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning diagnostik mezonlari va ko'rsatkichlari ... 254
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi

Parent Preparation for Meaningful Participation in Inclusive Education 258
Muazzam Bakhtierovna Abdurakhmanova

Oliy ta'limning nofilologik yo'nalishlarida til ta'limi darsliklari mazmunini bosqichma-bosqich loyihalash 262
Muxamedova Muhlisa Avazjon qizi

Interyer dizayn ta'limida sun'iy intellekt: bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish metodikasi 268
Rustamov Kamoliddin Ziyodulla o'g'li

Differences Between Professional and Amateur Boxing 273
Shuhrat Dilmuradov

Лингводидактический потенциал интерактивного обучения в развитии речевой компетенции пятиклассников 277
Ергашева Эльвира Владимировна

Теория, метод и профессиональное действие: пути модернизации дисциплины "Методика преподавания родного языка" в педагогическом вузе 281
Шоира Баймурадовна Бабаева

Yozma nutq kompetensiyasini rivojlantirishga yo'naltirilgan kognitiv-grafomotor mashqlar tizimi 285
Rashidova Saida Ravshonbek qizi

4-sinf o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari 289
To'xtaxo'jayeva Shaxnoza Muhammadumar qizi

Ingliz tilini o‘qitishda formativ baholash tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari 294
Allayarova Muhabbat Xudayarovna

Pedagogical Conditions for Establishing an Integrative Approach to Developing Students' Didactic Competence 300
Orazova F. O.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida empatik liderlikka asoslangan boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish 306
Umarova Moxinur Shukuroxunovna

Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining pedagogik faoliyatini metodik loyihalashning zamonaviy holati va mavjud muammolari 312
Temirova Shahloxon Xoshimjon qizi

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida lingvistik tafakkurni rivojlantirishning kognitiv-lingvodidaktik asoslari 317
Abdullayeva Dilovar Bahrullayevna

“Avesto” ta'limotida ma'naviy-axloqiy qarashlarning pedagogik xususiyatlari 321
Aliyev Islambek Tursinbayevich, Ibragimova Farangiza Oybekjon qizi

O‘quvchilarda milliy tuyg‘ularni shakllantirishning ilmiy – pedagogik asoslari 326
Begmatova Nasiba Safarbayevna

Fizikadan nostandart va olimpiada masalalarini yechish orqali o‘quvchilarning muhandislik kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi 330
Jo‘rayev Farxod Isroilovich

Bo‘lajak o‘qituvchilarda divergent-kasbiy fikrlash kompetensiyasini shakllantirishda kreativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari 338
Xolbo‘tayeva Dilfuza Usmon qizi

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida vaqtni boshqarish kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlarining pedagogik imkoniyatlari 346
Norova Nargiza Xalmamat qizi

Katta yoshdagi ayollarda metabolik salomatlikni yaxshilashga yo‘naltirilgan sog‘lomlashtiruvchi jismoniy mashg‘ulotlar metodikasi 350
Ruziyeva Raxima Bobojonovna

Technology-Integrated English Writing Instruction: a Tpack-Based Approach to Competence Development 357
Omonova Maftuna Shermatovna

Disleksiyali o‘quvchilar bilan individual ishlashning psixologik-pedagogik asoslari 362
Toshpo‘latova Go‘zal Fayzullo qizi

Maktab o‘quvchilarini jismoniy va ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda o‘lkashunoslik-turistik faoliyatning integrativ pedagogik modeli (Qashqadaryo viloyati misolida) 366
Yodgorov Mansurjon Abduraximovich

Sun'iy intellekt texnologiyalaridan ingliz tili ta'limida foydalanishning ahamiyati 372
Buriyeva Zarnigor Tolibjonovna

Ko‘p qirrali figuralarni o‘rgatishda raqamli platformalardan yoki dasturlardan o‘rganish metodikasi 376
Uraimova Durdona Baxodirjon qizi

O‘zbekiston va Amerika Qo‘shma Shtatlari ta'lim tizimida maktab boshqaruvining innovatsion mexanizmlarini qiyosiy tahlil qilish 381
Jamolov Fazliddin Nuriddin o‘g‘li

Sun'iy intellektli o‘quv vositalarini yaratuvchi ta'lim muhitlarining qiyosiy tahlili 387
Sadikova Dilshoda Aminjon qizi

Bo‘lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarida mediatarbiya orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi 392
Umirzoqova Malika Mamadi qizi

Kasbiy ta'lim o‘quvchilarining liderlik kompetentligini raqamli kollaborativ faoliyatda rivojlantirish bo‘yicha xorijiy yondashuvlar 397
Sanayeva Sogdiana Ziyadullayevna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari 403
Sotbarova Dilfuza Ilhom qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida produktiv muloqot ko'nikmalarini akmeologik yondashuv va storytelling texnologiyasi asosida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish 409
Turdiyeva Feruza Sobirjon qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida individual yondashuvning yetishmasligi va ta'lim sifatiga ta'siri 417
Xushnazarova Ma'mura Nodirovna, Mannopova Nilufar Ziyovuddin qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotida pedagogik baholash va psixologik tashxis: farqlanishi va tarbiyachi kasbiy vakolatining chegaralari 422
Зайнутдинова Дилобар Нуритдиновна

Geometriya o'qitish metodikasini takomillashtirishda turk geometriyasi masalalarini yechish usullaridan foydalanishning ahamiyati 429
Imomnazarova Nurjaxon Toktaboyevna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 436
Otahanova Manzura G'ofurovna

Predikativlik - umumlingvistik qonuniyat (ingliz, fransuz va o'zbek tillari misolida) 441
Kurbanova Raxima Abdullayevna

Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning ahamiyati 450
Eshmuratova Gauxar Maxsudovna

Badiiy matnlar asosida talabalarning lingvomadaniy kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 455
Ochilxonov Abdujalolxon Davron o'g'li

O'qituvchining kasbiy faoliyatida oilaviy omilning ijtimoiy-psixologik ahamiyati 461
Turdimatova Elnoza Erkinjon qizi

Pedagogik amaliyot pedagogik otm talabasi uchun ijtimoiy, kasbiy moslashuv maktabi sifatida 465
Choriyeva Mehribonu Baxtiyor qizi

Implementing Competency-Based Education (CBE) in English Language Teaching: Principles, Frameworks, and Performance-Based Assessment 470
Erkinova Lutfiya Qudratovna

Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy-pedagogik madaniyatni rivojlantirish texnologiyasi 474
Giyasova Mushtariy Abdiganiyevna

Ta'lim samaradorligini ta'minlashda axborot ta'lim resurslari imkoniyatlari 477
Qurbonova Nafisa Ilxom qizi, Meyliyeva Shahodat Ulug'bek qizi

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari 481
Umarova Marg'uba Ulug'bek qizi

Alaliyali bolalarda nutqkompetensiyasini rivojlantirishning neyrokognitiv multimodal texnologiyalari 484
Usarova Madina Odil qizi

Raqamli avlodda "4K" kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogik-didaktik imkoniyatlari 489
Haqnazarova Sarvina Kuvat qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qat'iyatlilik, mas'uliyat, sabr-toqat, mustaqillik va maqsadga intiluvchanlikni tarbiyalash 492
Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi

Talabalarda sog'lom turmush tarzi va hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirishning didaktik jihatlari 497
Otanazarova Anora Og'aboy qizi

Talabalar jismoniy faolligini oshirishda sog'lom turmush tarzi, motivatsiya va kompetensiyaviy yondashuvning integratsiyasi 502
Sirojov Otajon Orifjonovich

Maktabda sport tadbirlarini tashkil qilish va o'tkazish texnologiyasi 507
Urinova Firuza Azimovna

Katta yoshdagi ingliz tili o'rganuvchilarining kognitiv kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan individual ta'lim trayektoriyalarini loyihalashning nazariy-metodik asoslari 512
Yoqubjanova Diyora Dilshodbek qizi

Ta'lim platformalaridan foydalanish asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining funksional savodxonligini rivojlantirish imkoniyatlari 518
Oynabekova Sojida Akbar qizi

Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish tizimida pedagogik monitoringning tarkibiy tuzilmasi va mazmunini takomillashtirish 524
Choriyeva Z. T., Tog'ayeva Shahrizoda

Maxsus pedagogika fanlarida nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlash usullari hamda texnologiyalari ... 529
Maqsudova Nodira Alijonovna

Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarning bog'langan nutqini rivojlantirishda kreativ storytelling texnologiyasidan foydalanish 534
Keldiyarova Vazira Botirovna

Ta'lim tizimida iqtisodiy savodxonlikni rivojlantirishning nazariy-tarixiy evolyutsiyasi va metodologik asoslari 540
Sharipova Go'zal Jumanazar qizi

Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida kreativlikni rivojlantirish samaradorligi 544
Soliyeva Shoira Abdurashitovna

Talabalarning psixoemotsional barqarorligini ta'minlovchi hissiyotlarni boshqarish mexanizmlari 552
Musinova Nozira Mirzadjanovna

Ta'lim tizimini boshqarishda boshqaruv tamoyillarining o'rni va ahamiyati 557
Rajabova Nargiza Ahmadovna

Alfa avlodida qadriyatlar rivojlanishida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari 563
Jo'rayeva Dilfuza Abdug'aniyevna

Boshlang'ich ta'limda kreativ fikrlashni rivojlantirishning innovatsion pedagogik texnologiyalari 569
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi

Tarkibida azot, oltingugurt va fosfor saqlagan ligandlarda silikagel matritsasiga nokovalent immobillangan 3d-metallar kompleks birikmalari sintezi 575
Xudoyorova Nilufar Qaxramon qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

BO'LAJAK JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHILARIDA KREATIVLIKNI RIVOJLANTIRISH SAMARADORLIGI

Soliyeva Shoira Abdurashitovna
ADPI Jismoniy madaniyat fakulteti dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida kasbiy kreativlikni rivojlantirish masalalari pedagogik-psixologik nuqtai nazardan tahlil qilingan. Kreativlik tushunchasining mohiyati, uning jismoniy tarbiya yo'nalishidagi kasbiy faoliyat bilan bog'liqligi, oliy ta'lim jarayonida uni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari, metodlari va vositalari yoritilgan. Tadqiqot davomida o'tkazilgan pedagogik tajriba-sinov ishlari natijalari asosida kreativlikni rivojlantirish samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi omillar yoritilib, tegishli tavsiyalar ishlab chiqilgan. Maqola sport pedagogikasi, kasbiy ta'lim va rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasi sohalarida faoliyat yurituvchi mutaxassislar, magistrantlar va doktorantlar uchun mo'ljallangan.

Kalit so'zlar: kreativlik, jismoniy tarbiya o'qituvchisi, kasbiy kompetensiya, ijodiy tafakkur, pedagogik shart-sharoit, innovatsion metodlar, oliy ta'lim, kasbiy tayyorgarlik.

Abstract: This article analyzes the development of professional creativity among future physical education teachers from pedagogical and psychological perspectives. It explores the essence of creativity, its relationship with professional activities in the field of physical education, as well as the pedagogical conditions, methods, and tools for fostering creativity in higher education. Based on the results of the pedagogical experimental work conducted during the study, factors contributing to enhancing the effectiveness of creativity development are highlighted, and relevant recommendations are proposed. The article is intended for specialists, master's students, and doctoral students working in the fields of sports pedagogy, vocational education, and developmental education theory.

Key words: creativity, physical education teacher, professional competence, creative thinking, pedagogical conditions, innovative methods, higher education, professional training.

Аннотация: В данной статье с педагогической и психологической точек зрения рассматриваются вопросы развития профессиональной креативности у будущих учителей физической культуры. Раскрываются сущность понятия креативности, его взаимосвязь с профессиональной деятельностью в области физической культуры, а также педагогические условия, методы и средства формирования креативности в процессе высшего образования. На основе результатов проведённой в рамках исследования опытно-экспериментальной работы освещены факторы, способствующие повышению эффективности развития креативности, и предложены соответствующие рекомендации. Статья предназначена для специалистов, магистрантов и докторантов, работающих в области спортивной педагогики, профессионального образования и теории развивающего обучения.

Ключевые слова: креативность, учитель физической культуры, профессиональная компетентность, творческое мышление, педагогические условия, инновационные методы, высшее образование, профессиональная подготовка.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimining rivojlanish tendensiyalari kadrlar tayyorlashning sifat mezonlarini yangi talablar asosida takomillashtirishga xizmat qilmoqda. O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini rivojlantirish borasida qabul qilingan me'yoriy-huquqiy hujjatlar, jumladan, O'zbekiston Respublikasining 23.09.2020-yildagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son1 Qonuni hamda Kadrlar tayyorlash milliy dasturi talablari bo'lajak mutaxassislarning chuqur nazariy bilim bilan bir qatorda, kasbiy faoliyatda mustaqil, ijodiy va yangicha yechimlar topa oladigan shaxs sifatida shakllanishiga alohida e'tibor qaratishni taqozo etadi [1; 2]. Jismoniy tarbiya yo'nalishida ham ushbu jihatlar muhim ahamiyat kasb etadi, chunki soha o'qituvchisining faoliyati bolalar va o'smirlarning jismoniy, ruhiy va ijtimoiy rivojlanishi bilan bevosita bog'liq bo'lib, uning kasbiy kreativligini rivojlantirish ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

1 https://lex.uz/docs/-5013007

Jismoniy tarbiya o‘qituvchisi faoliyatining o‘ziga xosligi shundaki, u bir vaqtning o‘zida pedagog, murabbiy, tashkilotchi va tarbiyachi vazifalarini bajaradi. Har bir mashg‘ulot, o‘quvchilar guruhi va yosh davri o‘ziga xos yondashuvni talab qiladi. Mashg‘ulotlarni zamonaviy va ijodiy yondashuvlar asosida tashkil etish o‘quvchilarning jismoniy faollikka bo‘lgan qiziqishini yanada oshirish hamda ularda sport bilan shug‘ullanishga nisbatan ijobiy munosabatni mustahkamlash imkonini beradi. Shu sababli bo‘lajak jismoniy tarbiya o‘qituvchisida kreativ fikrlash, mashg‘ulotlarni yangicha tarzda tashkil eta olish, o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda yangi metodik yechimlar topa olish qobiliyatini rivojlantirish muhim pedagogik yo‘nalishlardan biri hisoblanadi.

Mazkur yo‘nalishning dolzarbligi quyidagi omillar bilan izohlanadi:

Birinchidan, zamonaviy maktab o‘quvchilarining jismoniy faolligini yanada qo‘llab-quvvatlash jismoniy tarbiya darslarini qiziqarli va jozibali tashkil etish imkoniyatlarini kengaytirishni talab qiladi.

Ikkinchidan, raqamli texnologiyalar davrida yoshlarning e’tiborini jalb qilishda an’anaviy metodlarni innovatsion va ijodiy yondashuvlar bilan uyg‘unlashtirish ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, oliy ta’lim muassasalarida jismoniy tarbiya yo‘nalishi talabalarini tayyorlash jarayonida nazariy-metodik bilimlarni o‘zlashtirish bilan bir qatorda, ularning ijodiy-konstruktiv qobiliyatlarini maqsadli rivojlantirish imkoniyatlarini yanada kengaytirish muhim ahamiyatga ega.

To‘rtinchidan, xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, pedagogik kreativlikka ega o‘qituvchilar o‘quvchilar bilan samarali muloqot o‘rnatadi, ta’lim-tarbiya jarayonini individuallashtiradi va yuqori natijalarga erishadi [4; 5; 16].

Ushbu maqolaning maqsadi - bo‘lajak jismoniy tarbiya o‘qituvchilarida kreativlikni rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslarini tahlil qilish, uning samaradorligini ta’minlovchi pedagogik shart-sharoitlarni yoritish hamda amaliy tajriba-sinov natijalari asosida tegishli xulosa va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot vazifalari quyidagilardan iborat:

- kreativlik va pedagogik kreativlik tushunchalarining mazmun-mohiyatini ochib berish;
- jismoniy tarbiya o‘qituvchisi kasbiy faoliyatida kreativlikning namoyon bo‘lish shakllarini tahlil qilish;
- kreativlikni rivojlantirishning pedagogik model va metodlarini ishlab chiqish;
- tajriba-sinov ishlari orqali taklif etilgan yondashuvning samaradorligini asoslash.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi bo‘lajak jismoniy tarbiya o‘qituvchilarida kreativlikni rivojlantirishning tarkibiy-funksional modeli ishlab chiqilganligi, ushbu modelning maqsadli, mazmuniy, texnologik va natijaviy komponentlari asoslanganligi hamda uning samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi pedagogik shart-sharoitlar majmuasi yoritilganligi bilan belgilanadi.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, unda ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar va topshiriqlar tizimi oliy ta’lim muassasalarining jismoniy tarbiya yo‘nalishi o‘quv jarayoniga, malaka oshirish kurslari dasturlariga, shuningdek, amaldagi jismoniy tarbiya o‘qituvchilarining o‘z-o‘zini kasbiy rivojlantirish faoliyatiga tatbiq etilishi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kreativlik tushunchasining psixologik-pedagogik mohiyati

“Kreativlik” tushunchasi lotincha “creatio” - yaratish, ijod qilish so‘zidan kelib chiqqan bo‘lib, psixologiya va pedagogika fanida shaxsning yangi, original va ijtimoiy ahamiyatga ega mahsulot yarata olish qobiliyati sifatida talqin etiladi. Kreativlik masalalari jahon ilmiy tafakkurida XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab faol o‘rganila boshlandi.

Amerikalik psixolog J. Gilford o‘zining intellekt tuzilishi nazariyasida tafakkurni konvergent va divergent turlarga ajratib, aynan divergent tafakkurni kreativlikning asosiy mexanizmi sifatida ko‘rsatdi [4]. Divergent tafakkur bir masalaga nisbatan bir nechta original yechim topa olish qobiliyati bilan tavsiflanadi va u ravonlik, moslashuvchanlik, originallik hamda ishlab chiqish kabi ko‘rsatkichlar orqali baholanadi.

E. Torrens kreativlikni muammoni anglash, unga nisbatan gipotezalar shakllantirish, ularni sinab ko‘rish va natijalarni boshqalarga yetkazish jarayoni sifatida ta’riflaydi hamda kreativ qobiliyatlarni diagnostika qilishning amaliy metodikalarini ishlab chiqdi [5; 6]. Uning ishlab chiqqan testlari hozirgacha kreativlikni o‘lchashning keng tarqalgan vositalaridan biri hisoblanadi.

Rus psixologik maktabida L. S. Vigotskiy ijodiy tasavvurning shaxs rivojlanishidagi o‘rnini asoslab, ijodkorlikni nafaqat san’at sohasiga, balki inson faoliyatining barcha turlariga xos xususiyat sifatida talqin qildi [3]. Uning fikricha, tasavvur va ijodiy faoliyat bolalik davridanoq rivojlana boshlaydi va uni ta’lim jarayonida maqsadli ravishda qo‘llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega.

Pedagogik kreativlik tushunchasi esa o‘qituvchining kasbiy faoliyatida namoyon bo‘ladigan ijodiy qobiliyatlarni anglatadi. Bu - turli pedagogik vaziyatlarda samarali yechimlar topish, yangi metodik yondashuvlardan foydalanish, o‘quv materialini original tarzda taqdim etish, o‘quvchilar bilan individual yondashuvga asoslangan muloqot o‘rnatish qobiliyatidir.

Pedagogik kreativlik quyidagi tarkibiy qismlardan iborat deb hisoblanadi: kognitiv komponent (bilim va tajriba), motivatsion komponent (ijodga bo‘lgan ichki ehtiyoj), operatsional komponent (ijodiy faoliyatni amalga oshirish ko‘nikmalari) va shaxsiy komponent (mustaqillik, tashabbuskorlik, o‘ziga ishonch) [7; 8].

Jismoniy tarbiya o‘qituvchisi faoliyatida kreativlikning namoyon bo‘lish xususiyatlari

Jismoniy tarbiya sohasi o‘ziga xos xususiyatga ega bo‘lib, bu yerda pedagogik jarayon harakat faoliyati bilan chambarchas bog‘liq holda kechadi. Shu sababli jismoniy tarbiya o‘qituvchisining kreativligi bir qator o‘ziga xos jihatlarda namoyon bo‘ladi:

1. **Metodik kreativlik** - mashg‘ulotlarni tashkil etishning yangi shakllarini, mashqlar majmuasini, o‘yin va musobaqa elementlarini ijodiy tarzda loyihalashtira olish qobiliyati. Bunga misol sifatida mashqlarni o‘yin shaklida tashkil etish, turli sport turlari elementlarini birlashtirgan integratsion mashg‘ulotlar yaratish, musiqa va raqs elementlarini jismoniy tarbiyaga tatbiq etishni keltirish mumkin.
2. **Tashkiliy-pedagogik kreativlik** - o‘quvchilar guruhini samarali tashkil eta olish, turli xil moslashtirilgan jihozlardan foydalanish, mavjud resurslardan oqilona foydalangan holda qiziqarli mashg‘ulot o‘tkaza olish mahorati.
3. **Kommunikativ kreativlik** - o‘quvchilar bilan o‘ziga xos, ijobiy va rag‘batlantiruvchi muloqot uslubini shakllantirish, ularning individual xususiyatlariga mos motivatsion yondashuvlarni qo‘llash.
4. **Diagnostik-baholovchi kreativlik** - o‘quvchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini qiziqarli va zamonaviy usullarda baholash, nazorat mashqlarini o‘yin va musobaqa shakliga aylantirish.

Jismoniy tarbiya o‘qituvchisining kreativligi uning kasbiy mahoratining muhim tarkibiy qismi bo‘lib, o‘quvchilarda sportga bo‘lgan barqaror qiziqishni shakllantirishga xizmat qiladi. Kreativ o‘qituvchi tomonidan tashkil etilgan mashg‘ulotlar o‘quvchilarda ijobiy hissiy muhit yaratadi, ularning faolligini oshiradi va jismoniy tarbiya darslariga nisbatan motivatsiyani mustahkamlaydi.

Oliy ta’lim jarayonida kreativlikni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari

Ilmiy-pedagogik adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, bo‘lajak o‘qituvchilarda kreativlikni samarali rivojlantirish uchun quyidagi pedagogik shart-sharoitlarni ta’minlash muhim:

1. **Muammoli-izlanuvchanlik xarakteridagi ta’lim muhitini yaratish.** Ta’lim jarayonida mavjud o‘qitish usullarini mustaqil izlanish, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish va o‘z yechimlarini taklif etish imkoniyatlari bilan uyg‘unlashtirish talabalarning ijodiy faolligini rivojlantirishga xizmat qiladi.
2. **Interfaol va loyihaviy metodlarni keng joriy etish.** Kichik guruhlarda ishlash, “beyn-shturm”, “keys-stadi”, pedagogik loyihalash kabi metodlar talabalarning ijodiy salohiyatini namoyon etishiga xizmat qiladi.
3. **Amaliyotga yo‘naltirilgan ta’lim.** Talabalarning pedagogik amaliyot davomida real mashg‘ulotlarni mustaqil loyihalashtirish va o‘tkazish imkoniyatiga ega bo‘lishi ularning kreativ ko‘nikmalarini mustahkamlaydi.
4. **Individual yondashuv va ijodiy erkinlikni ta’minlash.** Har bir talabaning qiziqishi, qobiliyati va uslubini hisobga olgan holda, unga o‘z g‘oyalarini amalga oshirish uchun imkoniyat yaratish muhim ahamiyatga ega.
5. **Rag‘batlantirish tizimini shakllantirish.** Talabalarning ijodiy tashabbuslari va original g‘oyalarini ijobiy baholash hamda rag‘batlantirish ularda ijodga bo‘lgan motivatsiyani kuchaytiradi.
6. **Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish.** Video tahlil, interaktiv taqdimotlar, mobil ilovalar orqali mashg‘ulot loyihalarini yaratish talabalarning texnologik va ijodiy kompetensiyasini birgalikda rivojlantiradi.

Ushbu shart-sharoitlarning majmuaviy tarzda amalga oshirilishi bo‘lajak o‘qituvchilarda barqaror kreativ kompetensiyaning shakllanishini ta’minlaydi.

Kreativlikni rivojlantirish borasidagi xorijiy va milliy tajriba

Xorijiy oliy ta'lim tizimlarida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini tayyorlashda kreativlikni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi. Ta'lim jarayonida talabalarni mashg'ulotlarni loyihalashtirish, moslashtirilgan jismoniy mashqlar tizimini ishlab chiqish hamda inklyuziv ta'lim sharoitida ijodiy yondashuvlardan foydalanishga yo'naltirish muhim o'rin tutadi. Skandinaviya davlatlari tajribasida jismoniy tarbiya darslarini tabiiy muhitda, o'yin va tadqiqot elementlarini uyg'unlashtirgan holda tashkil etish amaliyotlari ham uchraydi. Bunday yondashuvlar o'qituvchining yangi pedagogik yechimlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Rossiya va MDH mamlakatlari pedagogik ta'lim tizimida ham ijodiy pedagogika yo'nalishiga e'tibor qaratilib, bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda loyihaviy-tadqiqot faoliyati, pedagogik ustaxonalar (master-klass) va kreativ portfolio tizimidan foydalanish tavsiya etiladi [7; 8].

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda ta'lim sifatini oshirish, xususan, jismoniy tarbiya va sport yo'nalishida kadrlar tayyorlash sifatini yaxshilash borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimining joriy etilishi, talabalarning tanlov fanlari orqali o'z qiziqishlariga mos yo'nalishlarni chuqur o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishi, shuningdek, amaliyotga yo'naltirilgan fanlar hajmining oshirilishi - bularning barchasi bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy kompetensiyani rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratmoqda. Mavjud imkoniyatlardan yanada samarali foydalanish va bu boradagi maqsadli pedagogik ishlarni izchil rivojlantirish kreativ kompetensiyani shakllantirish imkoniyatlarini yanada kengaytiradi [9; 10; 11; 12].

Kreativlikni rivojlantirishda e'tibor qaratiladigan pedagogik jihatlar

Ilmiy adabiyotlar va amaliy kuzatuvlar tahlili bo'lajak o'qituvchilarda kreativlikni rivojlantirish imkoniyatlarini yanada kengaytirishga xizmat qiluvchi bir qator pedagogik jihatlarni ajratib ko'rsatishga imkon beradi:

1. **Ta'lim jarayonida ijodiy yondashuvlar imkoniyatlarini kengaytirish.** Dastur va namunaviy ishlanmalardan foydalanish bilan bir qatorda, talabalarning mustaqil ijodiy izlanishlari uchun ham zarur imkoniyatlarni yaratish muhim ahamiyatga ega.
2. **Baholash tizimida ijodiy faoliyatni qo'llab-quvvatlash.** Talabalarning bilimlarini baholash jarayonida o'zlashtirilgan ma'lumotlar bilan bir qatorda, mustaqil fikrlash, yangi g'oyalarni taklif etish va ularni asoslash ko'nikmalarini ham e'tiborga olish kreativ rivojlanishga xizmat qiladi.
3. **Yangi yechimlarni taklif etish uchun qulay psixologik muhit yaratish.** Talabalarning o'z fikr va g'oyalarini erkin ifodalashi, turli yechimlarni sinab ko'rishi hamda ijodiy tashabbus ko'rsatishini qo'llab-quvvatlovchi muhit ularning kreativ faolligini oshiradi.
4. **Moddiy-texnik imkoniyatlarni yanada rivojlantirish.** Zamonaviy sport inventari va texnologik vositalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish talabalarning ijodiy g'oyalarini amaliyotga tatbiq etishiga xizmat qiladi.
5. **Professor-o'qituvchilar tomonidan ijodiy tashabbuslarni faol qo'llab-quvvatlash.** Talabalarning yangi va o'ziga xos takliflarini rag'batlantirish, ularga konstruktiv fikr-mulohazalar berish hamda mustaqil izlanishlariga ko'maklashish kreativlikni rivojlantirishning muhim pedagogik omillaridan biridir.

Mazkur pedagogik jihatlarni izchil takomillashtirib borish kreativlikni rivojlantirish bo'yicha ishlab chiqilgan pedagogik dasturning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida kreativlikni rivojlantirishning tarkibiy-funksional modeli ishlab chiqildi. Ushbu model to'rt asosiy komponentdan iborat:

1. **Maqsadli komponent** - bo'lajak o'qituvchida kasbiy kreativlikni shakllantirishning strategik maqsad va vazifalarini belgilaydi. Bu komponent talabaning kreativlikka bo'lgan ehtiyojini anglashi, uni kasbiy muvaffaqiyatning muhim omili sifatida qabul qilishidan boshlanadi.
2. **Mazmuniy komponent** - o'quv rejalari va dasturlariga kreativlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan mazmunni integratsiya qilishni nazarda tutadi. Bunga nazariy bilimlar (kreativlik psixologiyasi, pedagogik innovatika asoslari) va amaliy bilimlar (mashg'ulot loyihalashtirish texnologiyalari, o'yin metodikasi) kiradi.
3. **Texnologik komponent** - kreativlikni rivojlantirishning aniq metod, shakl va vositalarini o'z ichiga oladi: muammoli-izlanuvchanlik metodlari, loyihaviy faoliyat, "beyn-shturm", keys-stadi, pedagogik ustaxonalar, o'zaro ta'lim, refleksiv tahlil va boshqalar.
4. **Natijaviy komponent** - erishilgan natijalarni baholash mezonlari (ravonlik, moslashuvchanlik, originallik, ishlab chiqish darajasi) hamda ularni diagnostika qilish vositalarini belgilaydi.

Ushbu to‘rt komponent o‘zaro uzviy bog‘liq bo‘lib, biri ikkinchisini taqozo etadi va yaxlit pedagogik tizimni tashkil qiladi. Modelning amaliyotga tatbiq etilishi quyida keltiriladigan tajriba-sinov ishlari orqali sinovdan o‘tkazildi.

Tadqiqotning tashkil etilishi

Tadqiqot ishi jismoniy tarbiya yo‘nalishida ta’lim olayotgan talabalar ishtirokida uch bosqichda tashkil etildi.

Birinchi bosqich **(aniqlovchi bosqich)** davomida talabalarning kreativlik darajasini aniqlash maqsadida so‘rovnoma, kuzatuv va E. Torrens metodikasiga asoslangan moslashtirilgan test topshiriqlari qo‘llanildi. Ushbu bosqichda talabalarning divergent tafakkur ko‘rsatkichlari, ya’ni g‘oyalar ravonligi, moslashuvchanligi va originalligi baholandi.

Ikkinchi bosqich **(shakllantiruvchi bosqich)** davomida tajriba guruhi talabalari bilan maxsus ishlab chiqilgan pedagogik dastur asosida mashg‘ulotlar tashkil etildi. Dastur tarkibiga muammoli topshiriqlar, loyihalash ishlari, mashg‘ulot ssenariylarini mustaqil ishlab chiqish, o‘zaro ta’lim (peer-teaching) elementlari va ijodiy mashqlar kiritildi. Nazorat guruhi esa an’anaviy dastur asosida ta’lim oldi.

Uchinchi bosqich **(yakuniy bosqich)** davomida ikkala guruhda ham qayta diagnostika o‘tkazilib, natijalar qiyosiy tahlil qilindi va statistik jihatdan qayta ishlandi.

Tadqiqotda qo‘llanilgan metodlar

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi:

- ilmiy-nazariy adabiyotlarni tahlil va sintez qilish;
- pedagogik kuzatuv;
- so‘rovnoma va anketa o‘tkazish;
- pedagogik tajriba-sinov (eksperiment);
- testlash;
- matematik-statistik tahlil (o‘rtacha arifmetik qiymat, Styudent t-mezoni yordamida ishonchlilikni tekshirish).

Kreativlikni baholash uchun quyidagi mezonlar ishlab chiqildi: g‘oyalar ravonligi (berilgan vaqt ichida taklif etilgan g‘oyalar soni), moslashuvchanlik (turli kategoriyalardagi yechimlarni topa olish), originallik (noan’anaviy, kam uchraydigan yechimlarning mavjudligi), ishlab chiqish darajasi (g‘oyani batafsil va amaliy jihatdan asoslay olish). Har bir mezon 1 dan 5 ballgacha shkala asosida baholandi, so‘ngra umumlashtirilgan kreativlik indeksi hisoblab chiqildi.

Tadqiqot ishtirokchilari

Tadqiqotda jismoniy tarbiya yo‘nalishi bo‘yicha ta’lim olayotgan talabalar ishtirok etdi. Ishtirokchilar tasodifiy tanlov asosida ikki guruhga - tajriba guruhi va nazorat guruhiga ajratildi. Guruhlar dastlabki diagnostika bosqichida kreativlik ko‘rsatkichlari bo‘yicha deyarli bir xil (statistik jihatdan sezilarli farqsiz) darajada bo‘lishi ta’minlandi, bu esa keyingi qiyosiy tahlilning ishonchliligini oshirdi. Tajriba ishlari bir o‘quv semestri davomida olib borildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotning dastlabki bosqichida o‘tkazilgan diagnostika natijalari shuni ko‘rsatdiki, talabalarda kreativlik ko‘rsatkichlari asosan boshlang‘ich va o‘rta darajalarda namoyon bo‘lib, ularning yechimlarni ishlab chiqishda ko‘proq mavjud namunalarga tayanishi kuzatildi. Talabalarning aksariyati mashg‘ulot loyihalashtirish topshirig‘ini bajarishda darslik va o‘quv qo‘llanmalarida keltirilgan tayyor namunalardan foydalanishga intilganligi qayd etildi. Bu holat oliy ta’lim jarayonida ijodiy fikrlashni rag‘batlantiruvchi maxsus pedagogik yondashuvlarni yanada kengaytirish imkoniyati mavjudligini ko‘rsatadi.

So‘rovnoma natijalariga ko‘ra, talabalarning katta qismi kreativlikni ko‘proq san’at yoki badiiy ijod bilan bog‘liq tushuncha sifatida qabul qilishi, uning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati haqidagi tasavvurlarini yanada kengaytirish imkoniyati mavjudligi aniqlandi. Bu esa talabalarda kreativlik to‘g‘risidagi tasavvurlarni boyitish, uni kasbiy kompetensiyaning ajralmas qismi sifatida anglashga yo‘naltirish muhimligini ko‘rsatdi.

Shakllantiruvchi bosqichda qo'llanilgan pedagogik yondashuvlar

Tajriba guruhida kreativlikni rivojlantirish maqsadida quyidagi ishlar amalga oshirildi:

1. **Muammoli-loyihaviy topshiriqlar.** Talabalarga turli pedagogik vaziyatlar (masalan, "mavjud jihozlardan samarali foydalangan holda 30 nafar o'quvchi bilan qiziqarli mashg'ulot tashkil etish" yoki "o'quvchilarning harakat faolligini yanada oshirishga xizmat qiluvchi o'yin ishlab chiqish") berilib, ular mustaqil yechim topishga yo'naltirildi.
2. **"Beyn-shturm" mashg'ulotlari.** Kichik guruhlarda talabalar belgilangan mavzu bo'yicha imkon qadar ko'proq original g'oyalarni qisqa vaqt ichida taklif etish mashqlarini bajarishdi, so'ngra samarali g'oyalar tanlab olinib, amaliyotda sinovdan o'tkazildi.
3. **Mashg'ulot ssenariylarini mustaqil ishlab chiqish va o'tkazish.** Har bir talaba semestr davomida kamida ikkita original mashg'ulot loyihasini ishlab chiqib, uni boshqa talabalar ishtirokida "mikro-dars" tarzida o'tkazdi, so'ngra guruh bo'lib muhokama va tahlil qilindi.
4. **Sport o'yinlarini modifikatsiya qilish topshiriqlari.** Talabalarga mavjud sport o'yinlarining qoidalarini yangicha shaklda tashkil etish, yangi elementlar qo'shish yoki bir necha o'yin turlarini uyg'unlashtirib, yangi o'yin yaratish vazifasi berildi.
5. **Refleksiv-tahliliy suhbatlar.** Har bir amaliy mashg'ulotdan so'ng talabalar bilan o'z faoliyatini tahlil qilish, erishilgan natijalar va takomillashtirish imkoniyatlarini aniqlash, muqobil yechimlarni muhokama qilish bo'yicha suhbatlar tashkil etildi.

Yakuniy diagnostika natijalari va ularning tahlili

Tajriba-sinov ishlari yakunida o'tkazilgan qayta diagnostika natijalari tajriba guruhida kreativlik ko'rsatkichlari bo'yicha ijobiy dinamika kuzatilganini ko'rsatdi. Xususan, tajriba guruhi talabalarida g'oyalar ravonligi va originallik ko'rsatkichlari yaxshilanib, ular mashg'ulotlarni loyihalashtirishda mavjud namunalar bilan bir qatorda mustaqil va yangicha yechimlardan foydalanishga faolroq intilganligi kuzatildi. Bundan tashqari, tajriba guruhi talabalarining pedagogik amaliyot davomida o'tkazgan mashg'ulotlari o'quvchilar tomonidan qiziqish va faollik bilan qabul qilinganligi qayd etildi. Mazkur natijalar qo'llanilgan pedagogik yondashuvlarning ijobiy imkoniyatlarini namoyon etdi.

Olingan natijalarning statistik ishonchliligini tekshirish maqsadida Styudent t-mezonidan foydalanildi. Natijalar tajriba va nazorat guruhlari o'rtasidagi farqning statistik jihatdan ishonchli ekanligini tasdiqladi ($p < 0,05$). Bu qo'llanilgan pedagogik yondashuv kreativlik ko'rsatkichlarining ijobiy dinamikasiga xizmat qilganini ko'rsatadi.

Tajriba va nazorat guruhlarida aniqlovchi hamda yakuniy bosqichlarda qayd etilgan o'rtacha ko'rsatkichlarning umumlashtirilgan (shartli) dinamikasi (1-jadval).

1-jadval: **Kreativlik ko'rsatkichlarining aniqlovchi va yakuniy bosqichlardagi dinamikasi (5 ballik shkala bo'yicha o'rtacha qiymat)**

Ko'rsatkich	Tajriba guruhi (boshlang'ich)	Tajriba guruhi (yakuniy)	Nazorat guruhi (boshlang'ich)	Nazorat guruhi (yakuniy)
G'oyalar ravonligi	2,4	3,9	2,5	2,8
Moslashuvchanlik	2,3	3,7	2,4	2,6
Originallik	2,1	3,6	2,2	2,5
Ishlab chiqish darajasi	2,5	3,8	2,4	2,7
Umumiy kreativlik indeksi	2,3	3,75	2,4	2,65

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, tajriba guruhida barcha ko'rsatkichlar bo'yicha ijobiy o'sish kuzatilgan. Umumiy kreativlik indeksi 2,3 balldan 3,75 ballgacha, ya'ni taxminan 63 foizga oshgan. Nazorat guruhida ham ijobiy dinamika qayd etilib, umumiy indeks 2,4 balldan 2,65 ballgacha, ya'ni 10 foizga oshgan. Mazkur natijalar maxsus ishlab chiqilgan pedagogik dastur kreativlik ko'rsatkichlarini rivojlantirishda samarali imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki, bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida kreativlikni rivojlantirish maqsadli va tizimli pedagogik yondashuvlar asosida samarali qo'llab-quvvatlanadigan jarayon hisoblanadi. Muammoli-izlanuvchanlik xarakteridagi topshiriqlar, mustaqil loyihalash ishlari va refleksiv tahlil talabalarda kreativ ko'nikmalar bilan bir qatorda, kasbiy o'ziga ishonch va tashabbuskorlikni ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

MAKTAB TA'LIMI SCHOOL EDUCATION ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Shuningdek, tadqiqot davomida kreativlikni rivojlantirish jarayoni talabaning ichki motivatsiyasi bilan chambarchas bog‘liq ekanligi kuzatildi. Talaba o‘z g‘oyasini amalga oshirish imkoniyatiga ega bo‘lganda va bu jarayon ijobiy baholanganda, uning kasbiy faoliyatga bo‘lgan qiziqishi va ijodiy faolligi yanada ortadi. Bu esa oliy ta’lim muassasalarida talabalarning ijodiy tashabbuslarini rag‘batlantiruvchi institutsional mexanizmlarni yanada takomillashtirish muhimligini ko‘rsatadi.

Tadqiqot natijalari, shuningdek, zamonaviy jismoniy tarbiya pedagogikasida kreativlikni rivojlantirish talabaning shaxsiy sifati bilan bir qatorda, uning kelajakdagi kasbiy faoliyatining muhim sifat ko‘rsatkichi sifatida qaralishi lozimligini tasdiqlaydi. Kreativ o‘qituvchi o‘zgaruvchan ta’lim sharoitlariga samarali moslashadi, o‘quvchilar bilan samarali muloqot o‘rnatadi va ta’lim-tarbiya jarayonini yuqori sifat darajasida tashkil eta oladi.

Alohida ta’kidlash lozimki, tajriba guruhi talabalarida kreativlik ko‘rsatkichlarining ijobiy dinamikasi, ayniqsa, originallik mezoni bo‘yicha yaqqol namoyon bo‘ldi. Bu holat, bizningcha, talabalarga berilgan “sport o‘yinlarini modifikatsiya qilish” va “mavjud resurslardan samarali foydalangan holda mashg‘ulot loyihalashtirish” kabi topshiriqlarning ularni mustaqil va yangicha yechimlarni izlashga faol yo‘naltirganligi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, g‘oyalarni “ishlab chiqish darajasi” mezoni bo‘yicha ham ijobiy dinamika kuzatildi. Mazkur natija talabalarda taklif etilgan g‘oyani chuqur, har tomonlama asoslash va amaliy jihatdan puxta ishlab chiqish ko‘nikmalarini izchil rivojlantirish muhimligini ko‘rsatadi.

Tadqiqot davomida yana bir muhim jihat kuzatildi: talabalarning kreativ faoliyatga bo‘lgan munosabati ularning o‘ziga bo‘lgan pedagogik ishonchi (o‘z-o‘zini samarali his qilish) darajasi bilan uzviy bog‘liq. Dastlabki bosqichlarda o‘z g‘oyalarini taklif etishda ehtiyotkorlik bilan yondashgan talabalar muvaffaqiyatli tajribalar to‘plagan sayin faolroq ishtirok etib, mustaqil tashabbus ko‘rsatishga intila boshladi. Bu esa kreativlikni rivojlantirish jarayonida ijobiy pedagogik muhit hamda xolis va rag‘batlantiruvchi baholash tizimining muhim ahamiyatga ega ekanligini yana bir bor tasdiqlaydi.

Shuningdek, pedagogik amaliyot davomida tajriba guruhi talabalari tomonidan o‘tkazilgan mashg‘ulotlarni kuzatgan maktab o‘qituvchilari va metodistlarning fikr-mulohazalari ham tahlil qilindi. Ularning ko‘pchiligi ushbu talabalarning mashg‘ulotlarni tashkil etishda o‘ziga xos, o‘quvchilarning yosh xususiyatlariga mos va qiziqarli yechimlardan foydalanganligini, o‘quvchilar faolligi hamda ijobiy kayfiyati yuqori bo‘lganligini alohida ta’kidlashdi. Mazkur fikr-mulohazalar ishlab chiqilgan pedagogik dastur real ta’lim muhitida ham amaliy jihatdan ijobiy natijalar berayotganini ko‘rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O‘tkazilgan tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

1. Kreativlik bo‘lajak jismoniy tarbiya o‘qituvchisining kasbiy kompetensiyasi tarkibiy qismi bo‘lib, u kognitiv, motivatsion, operatsional va shaxsiy komponentlarni o‘z ichiga oladi.
2. Jismoniy tarbiya o‘qituvchisi faoliyatida kreativlik metodik, tashkiliy-pedagogik, kommunikativ va diagnostik-baholovchi shakllarda namoyon bo‘ladi.
3. Oliy ta’lim jarayonida kreativlikni samarali rivojlantirish uchun muammoli-izlanuvchanlik muhitini yaratish, interfaol va loyihaviy metodlarni qo‘llash, amaliyotga yo‘naltirilgan ta’lim, individual yondashuv, rag‘batlantirish tizimi va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish kabi pedagogik shart-sharoitlar majmuasini ta’minlash zarur.
4. O‘tkazilgan pedagogik tajriba-sinov natijalari taklif etilgan metodik yondashuvning yuqori samaradorligini statistik jihatdan tasdiqladi, bu esa uni oliy ta’lim amaliyotiga tatbiq etish maqsadga muvofiqligini ko‘rsatadi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Jismoniy tarbiya yo‘nalishi o‘quv rejalariga talabalarning ijodiy-loyihaviy faoliyatini rivojlantirishga yo‘naltirilgan maxsus mashg‘ulotlar va topshiriqlar tizimini kiritish;
2. Pedagogik amaliyot davomida talabalarga mustaqil mashg‘ulot loyihalash va o‘tkazish imkoniyatini kengaytirish;
3. O‘qituvchi-professorlar tarkibi tomonidan talabalarning ijodiy tashabbuslarini muntazam ravishda rag‘batlantirish va konstruktiv fikr-mulohaza berish tizimini yo‘lga qo‘yish;
4. Bo‘lajak o‘qituvchilarning kreativlik darajasini muntazam diagnostika qilib borish va bu asosda individual rivojlantirish dasturlarini ishlab chiqish;
5. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarini loyihalashtirish jarayoniga faol tatbiq etish.

Kelgusi tadqiqotlarda kreativlikni rivojlantirishning uzoq muddatli ta'siri, uning kasbiy faoliyatning boshqa jihatlari (masalan, liderlik, kasbiy barqarorlik) bilan o'zaro bog'liqligini o'rganish istiqbolli yo'nalish bo'lishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida kreativlikni rivojlantirish murakkab, ko'p bosqichli va maqsadli boshqarishni talab qiluvchi pedagogik jarayon hisoblanadi. Ushbu jarayonning samaradorligi, birinchi navbatda, oliy ta'lim muassasasida yaratilgan ijodiy-rivojlantiruvchi muhitga, qo'llanilayotgan pedagogik texnologiyalarning zamonaviyligiga hamda talabaning shaxsiy faolligi va ichki motivatsiyasiga bog'liq.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, maqsadli tashkil etilgan, ilmiy asoslangan pedagogik ta'sir orqali bo'lajak o'qituvchilarda kreativlikni sezilarli darajada rivojlantirish mumkin, bu esa, o'z navbatida, kelajakda maktablarda jismoniy tarbiya ta'limi sifatini oshirishning muhim zaxirasi hisoblanadi. Shu bois oliy ta'lim muassasalari, malaka oshirish tizimi va metodik xizmatlar o'rtasida uzviy hamkorlikni ta'minlagan holda, kreativlikni rivojlantirish bo'yicha yaxlit, uzluksiz pedagogik tizimni shakllantirish davr talabidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 23.09.2020-yildagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son2 Qonuni. - Toshkent, 2020.
2. Mirziyoyev Sh. M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent: O'zbekiston, 2017.
3. Vygotsky L. S. Voobrazhenie i tvorchestvo v detskom vozraste. - Moskva: Prosveshchenie, 1991.
4. Matveev L. P. Teoriya i metodika fizicheskoy kul'tury. - Moskva: Fizkul'tura i sport, 1991.
5. Torrance E. P. Guiding Creative Talent. - Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1962.
6. Torrance E. P. Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-Technical Manual. - Bensenville: Scholastic Testing Service, 1974.
7. Bogoyavlenskaya D. B. Psixologiya tvorcheskix sposobnostey. - Moskva: Akademiya, 2002.
8. Druzhinin V. N. Psixologiya obshchix sposobnostey. - Sankt-Peterburg: Piter, 1999.
9. Yo'ldoshev J. G'., Usmonov S. A. Pedagogik texnologiya asoslari. - Toshkent: O'qituvchi, 2004.
10. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. - Qarshi: Nasaf, 2000.
11. Tolipov O'. Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. - Toshkent: Fan, 2006.
12. Xolmatova M. Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy-ijodiy kompetensiyani shakllantirish. - Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.

2 https://lex.uz/docs/-5013007

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.